

Had het begrip 'veerkracht' niet bestaan, was het voor haar uitgevonden. Als misvormde baby werd Oksana Masters gedumpt door haar ouders en belandde ze in een Sovjet-weeshuis. Ze werd er jarenlang misbruikt. Gisteren veroverde ze haar negentiende paralympische medaille.

PROFIEL OKSANA MASTERS

Ooit gedumpt in Sovjet-weeshuis, nu een **paralympisch icoon**

PARIJS
DOOR DIEBRECHT DE SMET

In order to be irreplaceable, one must always be different.' Om onvervangbaar te zijn, moet je altijd anders zijn dan anderen. Op haar Instagram-pagina noemt Oksana Masters (35) de beroemde woorden van modeontwerper Coco Chanel 'een van haar favoriete quotes'. En of de in Oekraïne geboren Amerikaanse anders is dan anderen. Masters kwam op 19 juni 1989 op de wereld als Oksana Alexandrovna Bondartsjoek, in Chmelnytsky, op zo'n 250 kilometer van Tsjernobyl, drie jaar na de nucleaire ramp met reactor 4. Ze had verschillende lichamelijke afwijkingen: ze had vliezen tussen de vingers, miste duimen, had slechts één nier en een halve maag, zes tenen aan elke voet en kromme benen zonder scheenbeenen.

Weeshuis/bordeel

Afgeschrikt door de duizelingwekkende medische kosten die de zorg voor hun kind zou meebrengen, lieten haar biologische ouders haar in de steek. De jonge Oksana belandde in een Sovjet-

weeshuis, waar honger, kou en een gebrek aan genegenheid vaste prik waren. In haar in februari 2023 verschenen memoires *The Hard Parts* onthult Masters hoe ze er als kind mentaal en fysiek mishandeld werd. „Huilen en schreeuwen stond gelijk aan nog meer klappen, aan nog meer pijn. Alles in stilte ondergaan was de enige manier om er zo snel mogelijk vanaf te zijn.”

Ze besloot om veel dingen die haar daar overkwamen niet in het boek op te nemen, „omdat ik gewoon niet denk dat mensen daar de maag voor hebben”, zei Masters midden juni in *The Guardian*. Nochtans beschrijft ze in het boek wel hoe haar beste vriendin Lainey voor haar ogen klappen kreeg tot ze stierf. Of hoe de bovenverdieping van het weeshuis als een

Oksana Masters viert het behalen van de paralympische titel bij de wegwedstrijd in het handbiken.

bordeel werd gerund. Masters was vijf toen ze voor het eerst naar boven moest. De redding kwam van een alleenstaande Amerikaanse vrouw uit Buffalo, die als proflesgaf aan verschillende universiteiten. Na een twee jaar durende strijd met de adoptiediensten bood ze de toen 7,5 jaar oude Oksana in januari 1997 een uitweg uit de gruwel. Eenmaal in de VS volgde operatie na operatie. Zo slaagden chirurgen erin haar een duimfunctie te bezorgen, maar haar benen redden lukte niet.

Meisje zonder benen

Op haar negende onderging Masters haar eerste amputatie – haar linkerbeen – gevolgd door een tweede op dertienjarige leeftijd. „Plots was ik niet alleen het nieuwe meisje uit een ver land met een vreemd accent, maar was ik ook het meisje zonder benen”, zegt ze er zelf over in *The Hard Parts*.

Tussendoor had ze wel de liefde voor het roeien ontdekt, op aandringen van haar adoptiemoeder. „Ik zeg weleens dat mijn moeder me fysiek heeft gered door me weg te halen uit Oekraïne. Maar toen ik ging roeien, heeft

ze me mentaal gered”, vertelde ze er drie jaar geleden over in een interview met *Trouw*. „Ik ging van een meisje dat de weg kwijt was, dat niet wist waar ze thuishoorde, naar iemand met een doel, iemand die zichzelf weer kon waarderen.” De sport zou haar redding blijken. „Het moment dat ik in de boot stapte, had ik eindelijk het gevoel dat ik ergens thuishoorde.” Masters krom naar de wereldtop in de paralympische sport en groeide uit tot een icoon. In haar vitrinekast hangen ondertussen negentien paralympische medailles. De eerste plak veroverde ze in Londen 2012 als roeister (brons). Toen een rugblessure het haar onmogelijk maakte om nog op topniveau te roeien, schoolde ze zich om tot crosscountry-skiester. Zo veroverde ze tijdens de Winterspelen van Sotsji 2014, Pyeongchang 2018 en Peking 2022 veertien medailles, waaronder drie keer goud in het langlaufen en twee keer goud in het biatlon.

Littekens

„Sport leerde me dat het oké was om mijn benen uit te trekken voor mensen en nog steeds krachtig te zijn”, zegt Masters. Behalve via de sport verwerkt ze ook via tatoea-

ges haar verleden. Het is haar manier om zelf sturing te geven aan de littekens op haar ziel en haar lijf – de sporen van de vele operaties. „Tattoos kun je, in tegenstelling tot littekens, zelf kiezen. Ze vertellen allemaal een belangrijk deel van mijn leven”, zei ze enkele jaren geleden in *The Players Tribune*. „Terwijl mijn echte littekens misschien de momenten in mijn leven reflecteren waarop ik machteloos was. Ik laat de oude littekens mijn leven niet bepalen.”

Inspiratie

Meer dan een succesvolste sportster wil ze vooral een inspiratie zijn, „voor die kleine Oksana’s die nooit een voorbeeld hadden”. Masters, in 2021 in *Trouw*: „Ik krijg dagelijks berichten van kinderen, of van ouders van kinderen, die mij om hulp vragen. Daar zitten veel mensen bij met of van adopties. Dan schrijf ik een brief terug, of probeer ze advies te geven. Wat ik heb moeten uitvinden, hoeft een ander niet te doen.” Intussen heeft Masters, die in 2020 de Laureus-award – de ‘sport-Oscar’ – voor mensen met een beperking won, al acht paralympische titels op haar erelijst. Twee daarvan pakte ze drie jaar geleden in Tokio, waar ze als handbiker aantrad. Ze won er goud in de wegrit én de tijdrit. Wat die triomfen nóg opmerkelijker maken: enkele weken voor de Amerikaanse selectiewedstrijden moest ze worden geopereerd aan een tumor in haar dijbeen. Maar opgeven? Nee, daar dacht ze niet aan. In Parijs mocht ze woensdag na de tijdrit alweer goud om de hals hangen, gisteren in de wegrit was ze weer de beste van iedereen. (DE STANDAARD)

Oksana Masters poseert met de gouden medaille van de wegrace die ze gisteren veroverde in Parijs, haar negentiende paralympische medaille in totaal.

FOTO'S GETTY IMAGES

“
Huilen en schreeuwen stond gelijk aan nog meer klappen, aan nog meer pijn. Alles in stilte ondergaan was de enige manier om er zo snel mogelijk vanaf te zijn.

Oksana Masters

DUBBELSLAG IN PARIJS

Plan van gouden Mitch Valize kon al na één bocht prullenbak in

Na de paralympische titel op de tijdrit voegde handbiker Mitch Valize gisteren in Parijs bij de wegrace nóg een gouden medaille toe aan zijn palmares. Net als in Tokio drie jaar geleden waar hij ook al de sterkste was op allebei de onderdelen. „Dit gaan we vanavond wel even vieren.”

CLICHY-SOUS-BOIS

DOOR JACK MARTENS

Hij is – samen met Jetze Plat – dé grote man van team NL op de Paralympische Spelen. Woensdag veegde Mitch Valize de vloer aan met alles en iedereen op de individuele tijdrit; een dag later liet de handbiker geen spaan heel van de concurrentie in de wegwedstrijd. Net als in 2021 moest hij zien af te rekenen met de Fransman Loïc Vergnaud. Gebeurde dat in Tokio nog in de slotmeters, in Parijs ging Valize er op driekwart van de wedstrijd in z'n eentje vandoor.

Crash

Voorafgaand aan de race had Valize samen met zijn team een heel plan bedacht, maar dat kon al bij het ingaan van bocht 1 de prullenbak in. Teamgenoot Tim de Vries, die net als Valize bij de top van de internationale handbikers hoort, crashte en

nam daarbij een hele rits concurrenten mee. „Ik hoorde vlak achter me allemaal carbon over het asfalt schrapen. Vanaf dat moment was het improviseren.”

Valize kreeg vanaf de kant door dat De Vries ondanks zijn klapper verder kon. „Ik heb toen geprobeerd de koers te vertragen in de hoop dat hij nog bij de kopgroep kon komen. Met z'n tweeën heb je toch net iets meer smaken dan alleen. Halverwege kreeg ik van de bondscoach door dat Tim het niet meer ging redden. Vanaf dat moment wist ik: alleen nog maar naar voren kijken.”

Net als in Tokio moest hij dus opnieuw afrekenen met de Fransman Vergnaud die drie jaar geleden tijdens de podiumceremonie nog aan Valize had beloofd dat de zege in zijn thuisland voor hem zou zijn. Woorden die niet gevolgd werden door daden want wederom was Valize de thuisfavoriet te snel af. „Dit is geweldig. Titelprolongatie op beide onderdelen is waarvoor ik kwam. Het

is mooi dat ik dat kan doen waar vrienden en familie bij kunnen zijn, in tegenstelling tot Japan. Dit gaan we vanavond wel even vieren.”

Wereldkampioenschap

Maar niet te veel, want over een paar weken staat voor Valize alweer het wereldkampioenschap in Zwitserland op de rol. Daar hoopt hij eveneens beide titels te prolongeren. En daarna? Als het aan de 29-jarige Heerlenaar ligt, gaat hij nog jaren door. Al is het maar om over vier jaar in Los Angeles tijdens de Spelen opnieuw zijn titels te verdedigen. „Makkelijk gaat dat overigens niet worden. Een Oekraïense handbiker die vandaag derde werd, is jong en rijdt pas een jaar. Die jongen heeft me vandaag aan het begin van de wedstrijd flink op de pijnbank gelegd. Maar ik ga het dan sowieso weer proberen. De Paralympische Spelen zijn in Amerika pas écht groot. Dat wordt een geweldig evenement.”

Mitch Valize trakteert het publiek op een kunststukje met zijn handbike na zijn winst in de wegrace bij de Paralympische Spelen. FOTO GETTY IMAGES

Sam Schröder moet goud aan dubbelpartner laten

Rolstoeltennisser Sam Schröder (foto) uit Ospel heeft in de finale in het enkelspel bij de quads niet kunnen winnen van zijn dubbelpartner Niels Vink. De 21-jarige Helmonder veroverde het goud door zijn dubbelpartner in twee sets te verslaan: 6-0 6-1.

Samen hadden ze een dag eerder het dubbelspel gewonnen. Tegen de drie jaar oudere Schröder begon Vink bijzonder voortvarend. Binnen een halfuur stond er 6-0 op het scorebord. Ospelaar Schröder kwam geen moment in de wedstrijd en zag Vink na

een uur en zeven minuten zijn tweede matchpoint benutten. Schröder verloor drie jaar geleden in Tokio ook al de finale in het enkelspel. Daar werd Vink al in de derde ronde uitgeschakeld. Samen waren ze in de Japanse hoofdstad wel goed voor goud in het dubbelspel.

